

ВСТУП

Однією з унікальних особливостей злоякісних пухлин є їх здатність патологічно впливати на весь організм за допомогою деяких гуморальних факторів без прямої інвазії або метастатичного пошкодження тканин, викликаючи розвиток численних паранеопластичних синдромів. Переважна більшість таких уражень є ендокринно-опосередкованими. Вони обумовлені секрецією біологічно активних речовин, які продукують злоякісні клітини.

Інші паранеопластичні синдроми виникають через імунну відповідь на гуморальні пухлинні антигени, наслідком чого є продукція онконевральних антитіл, які пошкоджують здорові клітини нервової системи. Результатом такої взаємодії є неврологічні, офтальмологічні, психіатричні, шкірні, ревматологічні, гематологічні, конституційні та інші паранеопластичні синдроми, які утворюють справжній «маскарад хвороб».

Паранеоплазії можуть виявлятися до або після діагностики раку і постають першою ознакою прихованого злоякісного новоутворення.

Точна частота паранеопластичних синдромів невідома, проте вважають, що вони присутні у 8-10% онкологічних хворих з будь-яким раком. Можливо, ці стани зустрічаються не так зрідка, як ми вважаємо, і спочатку лікарі просто не можуть правильно пояснити їхнє клінічне значення.

Частіше це ускладнення зустрічається при лімфомах, раку легень, яєчників, молочної залози, простати, яєчок, медулярній карциномі щитовидної залози, гінекологічних та інших злоякісних новоутвореннях.

Тяжкість паранеопластичних симптомів не обов'язково пов'язана зі стадією раку. За деякими оцінками, в багатьох випадках ці стани є безпосередньою причиною смерті онкологічних пацієнтів. Своєчасне розпізнавання паранеопластичних синдромів має вирішальне значення, оскільки може виявити приховану злоякісну пухлину за кілька місяців, а можливо, і за кілька років до її первинних клінічних проявів.

У хворих з характерними ознаками паранеоплазії діагностика повинна виходити за рамки стандартного клінічного обстеження та включати серологічне дослідження периферійної крові і спинномозкової рідини на наявність онконевральних аутоантитіл. У разі позитивних тестів слід провести ретельний пошук прихованої пухлини.

Розділ онкології, що вивчає паранеопластичні синдроми, швидко розвивається.

У 2000 році Роберт Вайнберг та Дуглас Ханаан описали 6 перших ознак раку. Через 10 років до цього списку вони додали 4, а ще через 10 років – 3 нові додаткові ознаки [1, 2, 3].

Можна припустити, що здатність пухлин пошкоджувати інші тканини за допомогою паранеопластичного впливу невдовзі можуть офіційно визнати новою властивістю ракової клітини.

Список використаної літератури

1. Hanahan D, Weinberg RA. The hallmarks of cancer. Cell. 2000 Jan 7;100(1):57-70. doi: 10.1016/s0092-8674(00)81683-9. PMID: 10647931.

2. Hanahan D, Weinberg RA. Hallmarks of cancer: the next generation. Cell. 2011 Mar 4;144(5):646-74. doi: 10.1016/j.cell.2011.02.013. PMID: 21376230.

3. Hanahan D. Hallmarks of Cancer: New Dimensions. Cancer Discov. 2022 Jan;12(1):31-46. doi: 10.1158/2159-8290.CD-21-1059. PMID: 35022204.